

ÚNOR 2018

OBSAH

- Gender a věda: o čem se psalo v únoru 2018
 - NSF proti sexuálnímu obtěžování
 - Chytřejší způsob přemýšlení o sexuálním násilí na kampusech?
 - Kauza diskriminace na Salkově institutu
 - Pomáhá různorodost v kariérním postupu?
 - Rozpoznávání obličejů je přesné. Pokud jste bílý muž
- Aktuality
 - Nová kniha: Gender and Neoliberalism in Czech Academia
 - Petice za garantovaná místa ve školkách
 - Účast ve výzkumu mapujícím sexuální obtěžování
 - Evropská podpora projektů s genderovou dimenzí
 - Evropská konference o genderu ve vysokém školství
 - STEMM equality congress
 - WikiGap workshop
 - Informační den k H2020

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

Máme za sebou v pořadí již třetí Mezinárodní den žen a dívek ve vědě. Děkujeme všem, kdo jste zvládli nelehký úkol se zapojit. Věříme, že ty z vás, kdo měli kapacitu nás sledovat na [sociálních sítích](#), výčet jmen, vynálezů a inovací, jejichž autorkami jsou ženy, zaujal. Vybrané příklady ukazují, že není oblastí, které by se inovátorky vyhýbaly. Jednorázové dětské plenky, podprsenka, plísňový sýr, myčka na nádobí, žehlička či injekční stříkačka odkazují k ženám tradičně přisuzovaným doménám. Inovátorky ale přišly také se skládacím padákem dnešního typu, prvním algoritmem či kompilátorem pro programovací jazyk, žáru- a ohnivzdorným textilním vláknem, odlehčenými optickými skly, bezpečnostním systémem pro domácnosti, konstrukcí stěračů v automobilech, solárním vytápěním domů a řadou dalších zásadních inovací, které zlepšily (a řada z nich dosud zlepšuje) život nám všem.

S úkolem jmenovat inovace, které (by) pomohly zejména ženám, se námi oslovené osobnosti popasovaly statečně. I letos se k nám připojila předsedkyně AV ČR Eva Zažímalová, ministr školství Robert Plaga, ambasadorky Finska Helena Tuuri a Norska Siri Ellen Sletner, předseda TA ČR Petr Očko či genetička Helena Fulková. Mimo témata, která se týkají zdraví, se řada respondentek a respondentů věnovala technickým a společenským normám a inovacím. Podle ředitelky Středočeského inovačního centra Rut Bízkové by bylo nejlepší, kdybychom na společenské úrovni mezi muži a ženami nerozlišovali. Daniela Komanická by uvítala, kdyby architekti a architektky brali v úvahu potřeby handicapovaných žen při tvorbě veřejných prostorů, a umělkyně Barbora Maštrlová z minulosti mimo volebního práva zmínila možnost nosit kalhoty, která znamenala podstatně větší svobodu pohybu. Nápadů pro budoucí inovace padlo dost, tak třeba se někdo bude inspirovat!

Příjemné čtení za NKC – gender a věda přeje Hana Tenglerová

ÚNOR 2018

Výběr toho, o čem se v zahraničí v souvislosti s genderovou rovností ve vědě a dalšími blízkými tématy píše a diskutuje.

National Science Foundation proti sexuálnímu obtěžování



Americká Národní grantová agentura (NSF) se vydala do boje proti sexuálnímu obtěžování na výzkumných a akademických pracovištích, které dokládá rostoucí počet výzkumů a stále nové případy. Instituce, které do budoucna chtějí získávat finanční zdroje od této agentury, musí zveřejnit, pokud jejich pracovníci a pracovníce porušili etické zásady instituce nebo jsou mimo službu z důvodu šetření sexuálního obtěžování. Kolem opatření se objevila řada diskusí, které se týkají například otázky různé míry přísnosti v posuzování případů obtěžování, které vyšetřují přímo samy výzkumné a vysokoškolské instituce. Další otázkou zůstává, nakolik budou oběti chtít hlásit porušení etického kodexu, pokud pracují na projektu, jehož řešitelem je pachatel/ka. Podrobnosti na webu nature.com.

Chytřejší způsob přemýšlení o sexuálním násilí na kampusech?

„Výzkumný tým univerzity v Kolumbii věří, že malé změny v životě kampusu je mohou učinit bezpečnějšími,“ píše Jia Tolentino v časopisu The New Yorker. Poslední tři roky se realizoval výzkumný projekt s názvem SHIFT (Sexual Health Initiative to Foster Transformation) s rozpočtem 2,2 milionu dolarů, který mapoval sexuální chování lidí na začátku studia. Vedoucí projektu nepřistoupily k sexuálnímu násilí jako věci, která se týká jednotlivců, ale jako k záležitosti toho, jak lidé jednájí v rámci konkrétního prostředí. Nejde o ignoraci osobní odpovědnosti, cílem byla snaha posunout studenty k odpovědnému chování v kolektivním měřítku. Podrobnosti na webu newyorker.com.



Kauza diskriminace na Salkově institutu



Výzkumná instituce založená v roce 1960, v níž působila řada laureátů Nobelovy ceny, je jedním z nejvýznamnějších vědeckých center na světě. Pro některé z jeho profesorek ovšem tak zářivé a úžasné není.

Článek na webovém portálu Los Angeles Times hovoří o žalobě, kterou na instituci podaly tři přední profesorky pro několik desítek let trvající diskriminaci. Profesorky Katherine Jones (63), Victoria Lundblad (65) a Beverly Emerson (66) si stěžují mimo jiné na neférové přidělování laboratorních prostor a pracovních sil, pomalejší profesní postup, nižší platy a nepřátelské prostředí. Diskriminační praktiky podle žalujících pokračovaly i po publikování zprávy o nepříznivé situaci genderové rovnosti na institutu v roce 2003, a situace se v mnohých ohledech prý ještě zhoršila. Kauza připomíná situaci na MIT, kde byla v roce 1999 publikována zpráva, která mapuje mimo jiné i velikost laboratorních prostor a která odstartovala změny na výzkumných a vysokoškolských institucích v USA i ve světě. MIT však na rozdíl od Salkova institutu [začala konat](#). Podrobnosti k situaci na institutu v Los Angeles v [článku z 1. února 2018](#).

Pomáhá různorodost v kariérním postupu?

Nová kvantitativní analýza situace na dvou předních evropských technologických univerzitách poskytuje podrobnější pohled na kariérní postup akademiků a akademiček v kontextu výzkumného zaměření, genderu a mentoringu. Podle jejích výsledků jsou muži ve výhodě oproti ženám zvláště díky publikační aktivitě a tomu, že se jim častěji daří následovat tzv. Pasteurovu výzkumnou orientaci, kdy se více orientují na výzkum sledující jak rozšíření znalostí v daném oboru, tak na aplikačně orientovaná řešení. Heterogenita mezi mentory/kami a mentees je podle studie přínosná jen v počátečních fázích výzkumné dráhy. Podrobnosti [zde](#).



Rozpoznávání tváře je přesné. Pokud jste bílý muž

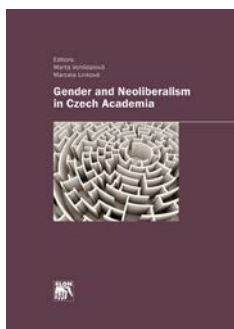


Gender was misidentified in 35 percent of darker-skinned females in a set of 271 photos.

Předsudky a jejich reprodukce prostřednictvím technologií, včetně umělé inteligence, nejsou úplnou novinkou. Data vládnu našemu světu. A pokud máte v datovém souboru vyšší množství osob s určitými znaky, ovlivní to schopnost učit se rozpoznání jedinců dané skupiny. Tyto systémy přitom teprve nacházejí své využití. Testuje se například zaměřování produktů na sociálních sítích prostřednictvím profilové fotografie, experimentuje se s automatizovanými rozhodnutími ohledně finančních částek za produkty, pronájem a půjčování. Přitom tyto systémy zatím nepodléhají žádné regulaci, která by předsudky napravovala. Zkušenost s tím, že ji v počítačové laboratoři jako Afro-Američanku nerozeznával program, se kterým za svých studií pracovala, vedl Joy Buolamwini z MIT k tomu, aby podnikla hlubší výzkum tohoto fenoménu. Podrobnosti o jejím výzkumu najdete v článku v na webu nytimes.com.

AKTUALITY

Nová kniha: Gender and Neoliberalism in Czech Academia



Vychází e-kniha editorek Marty Vohlídalové a Marcely Linkové, která se věnuje genderovým dopadům neoliberálně inspirovaných reforem v českém akademickém prostředí. Kniha míří primárně na zahraniční odborné publikum a věnuje se tématům, jako je například konstrukce excelence, proměny systému výzkumu a vývoje a vysokého školství v ČR, srovnání akademické dráhy před rokem 1989 a po roce 1989, akademická mobilita či důvody ukončování akademické kariéry v ČR. [Knihu vydává nakladatelství SLON.](#)

Petice za garantovaná místa ve školách

Otázka, zda mají státní instituce zajistit kvalitní předškolní péči pro děti od dvou let, či nikoli, hýbe aktuálně veřejnou debatou. A dotýká se velmi často také vědců a vědkyň, kteří mají rodičovské povinnosti (zejména pak těch, na které padá povinnost naplňovat primární péči).

Vláda na svém zasedání 21. února 2018 návrh na zrušení záměru zajistit místo ve školách pro všechny zájemce do roku 2020 zamítla. Pokud i tak chcete podpisem petice vyjádřit podporu záměru zavedení dostupné péče o dvouleté děti, máte možnost [zde](#).



Účast ve výzkumu mapujícím sexuální obtěžování

Pokud studujete na vysoké škole, máte možnost se zúčastnit šetření výskytu sexuálního obtěžování na vysokých školách ze strany vyučujících. Šetření provádí tým Fakulty humanitních studií UK, který se problematice věnuje dlouhodobě. Podrobnosti [zde](#).

Evropská podpora projektů s genderovou dimenzí

Evropská komise zveřejnila seznam výzev na podávání výzkumných projektů se zahrnutím pohlaví a genderu jako analytických kategorií. Najdeme zde aktuálně témata, jako je udržitelný rozvoj, bezpečnost, inovace, socioekonomické efekty technologických transformací, podpora občanské vědy, analýzy genderových předsudků v alokaci grantů, podpora zavádění opatření na podporu genderové rovnosti ve výzkumných a vysokoškolských institucích a řadu dalších. Podrobnosti [zde](#).



Evropská konference o genderové rovnosti ve vysokém školství



20. - 22. srpna 2018 se v Dublinu uskuteční desátá evropská konference věnovaná vysokoškolskému sektoru, výzvám, které se týkají genderu v akademické sféře, a opatření na podporu genderové rovnosti. Podrobnosti na [webu akce](#).

STEMM Equality Congress

Tento rok se urodilo, a tak zveme ještě na jednu událost. Ve dnech 11. - 12. října 2018 se v Amsterdamu uskuteční konference, zaměřená na intersekcionalitu rovnosti, diverzitu a inkluzi v oblasti politik, praxe a spolupráce ve vědě a technice. Mezi zvanými hosty konference se můžete těšit na Marcelu Linkovou, Curta Rice, zástupkyni Evropské platformy vědkyň, zástupce britské iniciativy Athena SWAN, ředitele Švýcarské národní grantové agentury a mnoho dalších. Viz [web](#).



WikiGap workshop



8. března se uskuteční akce s cílem snížit propastný rozdíl mezi články o ženách a mužích na české Wikipedii. Akci pořádá Wikimedia ČR ve spolupráci se švédským a americkým velvyslanectvím v Praze. Muži vítáni! Pokud byste chtěli tip na osobnost pro českou Wikipedii, celou řadu jich najdete na našich FB stránkách [Inovace pro ženy](#) nebo [Ženy v disentu](#). Událost na FB sledujte [zde](#).

Informační den k H2020

8. března 2018 se také bude konat informační den k vybraným tematickým oblastem Horizontu 2020, konkrétně k FET Open (Budoucí a vznikající technologie), SEWP (Šíření excelence a rozšiřování účasti) a SwafS (Věda se společností a pro společnost). Účastníci/ce dostanou v jediném dni základní informace o již otevřených a připravovaných výzvách na poslední tři roky H2020, o specifikách typů projektů, finančních otázkách, komunikaci a šíření výsledků či procesu hodnocení projektů. Genderu v Horizontu 2020 se ve svém vystoupení bude věnovat Marcela Linková. Podrobnosti včetně programu akce [zde](#).



NEWSLETTER ÚNOR 2018

Měsíčník newsletter vydává Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.

ISSN 1801-7339. Newsletter vychází s podporou grantu Inter-excellence LT117013 a podporou RVO 68378025_Rozvoj výzkumné organizace_ SOÚ AV ČR.

Adresa redakce: Jiřská 1, Praha 1 110 00

Redakce: Hana Tenglerová, Kateřina Cidlinská, Nina Fárová, Martina Fucimanová, Marcela Linková, Alena Ortenová, Naďa Straková

Příspěvky a reakce můžete zasílat na newsNKC@soc.cas.cz.

K odběru newsletteru se lze přihlásit na webových stránkách www.genderaveda.cz